

अद्रुतमसि हविर्धानं दृढस्व मा ह्वर्मा ते यज्ञपतिर्हर्षीति । c. वि-
लुप्त्वा क्रमताम् । d. उरु वाताय । e. अपद्रुतं रत्नः । f. यज्ञताम्य-
ञ्च ॥ १॥

अद्रुतमसि । हृ कौटिल्ये कप्रत्ययः । क्रुद्धरेश्वरसीति [पा० ७.२.३१.] नि-
ष्ठायां क्रु आदेशः । अद्रुतमकुटिलमसि । आरोहणेऽपि भङ्गभीतिर्नास्तीत्यर्थः ।
हविर्धानम् दुधाञ् धारणपोषणयोः । हविषो व्रीहिवृषस्य धारकं पोषकं भव-
सि । अतो दृढस्व मा ह्वर्मा ते यज्ञपतिर्हर्षीदिति पूर्ववद्व्याख्येयम् ॥ का० [२.
३.१५.] विलुप्त्वेत्यारोहणमिति । हे शकट विलुर्व्यापको यज्ञः वा तां क्रमतां
पदिनाक्रम्यारोहतु नाहं समर्थ इति भावः ॥ का० [२.३.१६.] प्रेक्षत उरु वाता-
येति हविष्यानिति । हे शकट वाताय उरु भवेति शेषः । तदन्तर्वर्तिव्रीहिवृष-
वायुसंचाराय विस्तीर्णं भव । शकटस्य व्रीहीणां तृणाद्याहदित्वात्संकोचे वायु-
प्रवेशाभावादाहानमपनीय यथा वायुः प्रविशति तथा संकोचं परित्यजेत्यर्थः ।
वायुवृषप्राणप्रवेशाद्विः सप्राणं क्रियते मन्त्रेण । किं च वायुप्रवेशरहितं सर्वं
वस्तु वरुणदेवत्यं भवति । वरुणश्च बन्धकारिवाद्यज्ञनिरोधकस्तन्निवृत्त्यर्थमयं
(37.) मन्त्रः । यद्वै किं च वातो (38.) नाभिभवति तत्सर्वं वरुणदेवत्यमुरु वा-
तायेत्याह्वारुणमेवैतत्करोतीति तित्तिरिवचनात् ॥ का० [२.३.११.१८.] अपद्रु-
तमिति निरस्यत्यन्यदविद्यमानेऽभिमृशेदिति । व्रीहिवृषोऽन्यत्तृणादि यदि तत्र भ-
वेत्तदनेन निरस्येत्तृणाद्यभावे व्रीहीनभिमृशेदिति (39.) सूत्रार्थः । अथ मन्त्रार्थः ।
रत्नो यज्ञविधातकमपद्रुतं निराकृतं तृणादिकमेव रत्न उच्यते ॥ का० [२.३.११.]
यज्ञतामित्यालभत इति । पञ्चसंख्याका अङ्गुलयो व्रीहिवृषं हविर्यज्ञतां नियह-
तु । अनेन पञ्चाङ्गुलियुक्तेन मुष्टिना व्रीहीन्गृहीयादित्यर्थ उक्तो भवति ॥ १॥

a. देवस्य वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूजो हस्ताभ्याम् ।

b. अग्रे जुष्टं गृह्णामि ।

c. अग्नीषोमाभ्यां जुष्टं गृह्णामि ॥ १०॥